

УДК 338.23

DOI:10.5281/zenodo.11911194

К.С. Бершадська, здоб. ступ. PhD (ДБТУ, Харків)

ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

Посткризовий період у Східній Європі є викликом і можливістю одночасно. Країни цього регіону стикаються з необхідністю відновлення економічного зростання після різних кризових подій, включаючи економічні рецесії, політичну нестабільність та пандемії. У цьому контексті фінансові механізми відіграють ключову роль у забезпеченні сталого економічного відновлення.

Серед основних фінансових механізмів економічного відновлення країн можна визначити, передусім, фіскальну політику як один з найважливіших інструментів економічного відновлення, грошово-кредитну політику (можливість застосування центральними банками стабілізаційних інструментів), міжнародну фінансову допомогу країнам Східної Європи (міжнародні фінансові організації, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк), залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ).

Таблиця 1 – Основні фінансові механізми економічного відновлення країн

Механізм	Інструментарій	Характеристика
Фіскальна політика	Збільшення державних витратів	Інвестиції у інфраструктуру, освіту, охорону здоров'я можуть стимулювати економічне зростання
	Податкові стимули	Зниження податків для бізнесу та громадян може підвищити споживчий попит та інвестиції
	Державні програми підтримки	Соціальні програми та субсидії для найбільш уразливих верств населення допомагають зберегти соціальну стабільність
Грошово-кредитна політика	Зниження процентних ставок	Це робить кредити дешевшими і стимулює інвестиції
	Купівля державних облігацій (кількісне пом'якшення)	Допомагає забезпечити ліквідність фінансової системи
	Підтримка банківської системи	Надання кредитних ліній та інших форм підтримки банкам

Міжнародна фінансова допомога	Кредити і гранти	Допомагають покрити бюджетні дефіцити та інвестувати в стратегічні сектори економіки
	Технічна допомога	Допомагає впроваджувати реформи та покращувати управління економікою
Приватні інвестиції	Покращення інвестиційного клімату	Реформи, спрямовані на зниження бюрократичних перешкод, захист прав власності та розвиток інфраструктури
	Підтримка малого та середнього бізнесу	Спрощення доступу до фінансування та розвиток підприємницької екосистеми

Економічне відновлення країн Східної Європи у посткризовий період залежить від ефективного використання усього інструментарію фінансових механізмів. Фіскальна та грошово-кредитна політика, міжнародна фінансова допомога та залучення приватних інвестицій є ключовими інструментами, які можуть забезпечити стале зростання. Водночас, успіх цих зусиль буде залежати від здатності країн долати політичні та економічні виклики, а також адаптуватися до змін у глобальному середовищі.

Слід зазначити, що процеси економічного відновлення у Східній Європі постійно стикаються з кількома важливими викликами:

- політична нестабільність – може відлякувати інвесторів та ускладнювати реалізацію реформ;
- зовнішні загрози (шоки) – глобальні економічні кризи, зміни у зовнішній торгівлі, геополітичні конфлікти;
- внутрішні дисбаланси – високий рівень державного боргу, слабка банківська система, нерівність доходів.

З огляду на зазначене вважаємо за доцільне запровадження низки стабілізаційних заходів, а саме:

1. Розробка комплексних програм відновлення та інтеграція різних фінансових механізмів для створення синергії.

2. Покращення інвестиційного клімату, спрощення регуляторних процедур та забезпечення правової захищеності інвесторів.

3. Підвищення прозорості та ефективності управління, боротьба з корупцією та впровадження сучасних методів управління фінансами.

4. Посилення регіональної співпраці для розвитку інфраструктури та торгівлі.